

BESZÁMOLÓ

a Szerzői Jogi Szakértő Testület 2021. évi működéséről

I. A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezeti és működési rendje

A Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: a Testület vagy SZJSZT) a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztj.) 101. §-ának (1) bekezdése szerint a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH) mellett működik. A Testület tagjait az igazságügyért felelős miniszter a kultúráért felelős miniszterrel egyetértésben öt éves időtartamra nevezi ki. A legfeljebb kétszáz fős Testületnek, illetve a Testület tizenöt tagú elnökségének és elnökének a kinevezésére vonatkozóan a Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 2. és 3. §-a tartalmaz további rendelkezéseket.

II. Elnökségi ülések

A Testület működését [a Korm. r. 4. §-ának (3) bekezdése alapján] figyelemmel kíséri és értékeli az Elnökség, amelyet a Korm. r. és az Ügyrend szerint évenként legalább egy alkalommal kell összehívni. Az elnökség 2021 folyamán egy alkalommal tartott ülést (2021. július 6.). Az elnökségi ülés jegyzőkönyvét az *I. számú melléklet* tartalmazza.

III. Személyi változások

2021. évben a titkár feladatait dr. Csósz Gergely látta el. 2022. február 2. napjától dr. Gubicz Flóra látja el a titkári feladatokat, dr. Szilágyi Zsombor pedig a titkárhelyettesi feladatokat. A beszámoló ezért szükségképpen tükrözi az elődök munkáját is.

IV. Megkeresések, illetve megbízások és az azok alapján született szakértői vélemények

Az Sztj. 101. §-ának (1) és (3) bekezdése, illetve a Korm. r. 1. §-a alapján, a Testület szerzői jogi jogvitás ügyekben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok megkeresésére, illetve – a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben – peren kívüli megbízás alapján ad szakvéleményt.

2021-ben összesen 45 db szakvélemény-adásra irányuló felkérés, kirendelés, illetve árajánlat-kérés érkezett a Testülethez. Ebből 41 új ügy, 4 pedig kiegészítő szakvélemény iránti megkeresés volt. Az adott évben elkészült szakértői vélemények száma 38 db volt, ebből 6 db az előző évről áthúzódott ügyben készült, és 4 db kiegészítő szakvélemény volt. 14 ügyben bíróságok (járásbíróságok, törvényszékek, közjegyző), 4 ügyben nyomozóhatóságok kirendelése alapján, 20 ügyben megbízás alapján (ügyvédi irodák, helyi önkormányzatok, magánszemélyek és gazdasági társaságok) készültek szakértői vélemények. Viszonylag magasnak mondható 16 db a bizalmasan kezelni kért szakvéleményeknek a száma. Az SZJSZT 2020. évi beszámolója a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítő 126. évfolyam 24. számában jelent meg 2021. 12. 28. napján. Az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 14 szakvéleményt közölt 2021-ben.

A szakvélemények főbb témánkénti megoszlása

A szakértői vélemények műtípusonként a következőképpen oszlottak meg: adatbázis (3), átdolgozás (2), építészet (3), filmalkotás (1), fotóművészet (2), grafika (2), gyűjteményes mű (1), informatika (1), iparművészet (3), munkaviszonyban létrehozott mű (1), műszaki terv (1), rádió-, televízióműsor (2), reklám (1), sajtókiadvány (1), szabad felhasználás (1), szakirodalom (4), szoftver (7), terjesztés (1), zeneművészet (1).

Az SZJSZT által 2021-ben ellátott ügyekre vonatkozó kimutatást a 2. számú melléklet tartalmazza.

V. Néhány tipikus, illetve jelentősebb ügy

1. Nyelvtechnológiai kutatás során szöveges adatbázisok (nyelvi korpuszok) létrehozásának és közreadásának szerzői jogi kérdései, a szöveg-és adatbányászati kivétel alkalmazása (33/2021)

Magánmegkeresőként kereste fel a Testületet a kutatóhelynek minősülő megbízó, akinek a szakvélemény tekintetében releváns tevékenysége nyelvfeldolgozó eszközök, illetve eljárások, valamint az ezekhez szükséges szöveges adatbázisok korpuszok kifejlesztésére irányul. A megkereső arra kereste a választ, hogy az általa végzett tevékenység vajon megfelel-e az Szjt.-be újonnan bevezetett, kutatóhelyek számára biztosított szöveg- és adatbányászat szabad felhasználás feltételeinek [Szjt. 35/A. § (2) - (3), valamint Szjt. 84/D. § (3)], és amennyiben nem, úgy a felhasználás az szerzői jogi értelemben vett felhasználásnak minősül-e egyáltalán és ha igen, akkor áll-e fenn valamilyen szabad felhasználási eset, amely feltételeinek megfelel.

A Megkereső a szerzői jog által védett szövegek mondatait egy több millió mondatot tartalmazó nyelvi korpuszba keveri össze. A megkeresőnek a szakvéleménnyel érintett tevékenysége során létrejött adatbázis (amely a szöveg és adatbányászat eredményeként többszörözött szövegelemeket tartalmaz) online környezetben kerülne nyilvánosság számára elérhetővé tételre.

A fentiekhez kapcsolódóan további kérdés volt, hogy a szövegek nyelvi korpuszba való keverése megvalósítja-e az adott szövegek szerzői jogi értelemben vett felhasználását. Ezen kérdés tekintetében az eljáró tanács megállapította, hogy a mű felismerhető, a mű egyéni-eredeti jellegét valamely mértékben hordozó részletének felhasználása a szerzői jogi szabályok szerint engedélyköteles. A mű szerzői jogi felhasználását – általában, minden felhasználási módra kiterjedően – nagyon tágan kell értelmezni, és a felhasználás megvalósulásának megállapítását a vagyoni jogi engedély megszerzése szempontjából nem befolyásolja az, hogy a mű vagy annak részlete milyen környezetben jelentik meg, az adott környezet a műnek vagy részletének a közönség számára történő érzékelését megkönnyíti vagy éppen megnehezíti. Erre tekintettel a tanács megállapította, hogy egy szerzői jog által védett szöveges mű részletének engedélyköteles felhasználása abban az esetben is változatlan feltételekkel, tehát engedélyköteles felhasználásként, állapítható meg, ha a részletek más szövegrészekkel összekeverve, adott esetben a teljes összekeverés útján létrejövő szövegben emberi érzékeléssel nehezen kikereshető formában jelenik meg.

Az eljáró tanács megállapította továbbá, hogy ha a szöveges művek kapcsolódó jogi adatbázis oltalom alatt álló adatbázis egyedileg hozzáférhető tartalmi elemei, azonban a nyelvi korpuszba kerülve ezt a jellegüket elveszítik (mondatokra, szövegrészekre bontva jelennek meg, más mondatokkal, szövegrészekkel összekeverve), akkor a felhasználásnak ez a mozzanata már nem érinti a kapcsolódó jogi adatbázis oltalom alatt álló adatbázis előállítójának a kizárólagos jogait (Szjt. 84/A. § (1) bek.);

A felhasználási mód tekintetében az eljáró tanács megállapította, hogy a szöveges művek felhasználására a Megkereső által leírt esetben (i) a tudományos célú szöveg- és adatbányászati kivétel vonatkozik a nyelvi korpuszban történő többszörözés tekintetében (Szjt. 35/A. § (2) bekezdés); (ii) nem vonatkozik rá azonban tudományos célú szöveg- és adatbányászati kivétellel összefüggő nyilvánosságához közvetítésére adott kivétel (Szjt. 35/A. § (3) bek.); és (iii) nem azonosítható más olyan szabad felhasználási kivétel az Szjt.-ben, amely alapján a nyelvi korpuszban foglalt szöveges művek és műrészletek nyilvánosságához közvetítése, illetve nyilvánosság számára lehívásra történő hozzáférhetővé tétele a jogosult engedélye nélkül lenne megvalósítható.

2. *Gyűjteményes mű-e egy interaktív médiaszolgáltatás adatbázisa? (30/2021)*

A megkereső gazdasági társaság annak a kérdésnek eldöntését kérte az Szerzői Jogi Szakértő Testületől, hogy gyűjteményes műnek minősül-e az általa fejlesztett és fenntartott interaktív médiaszolgáltatás (platform) adatbázisa. Az eljáró háromtagú tanács számára megküldött dokumentumokban a megkereső előadta, hogy a filmadatbázis szerkesztését, tartalommal való feltöltését összetett, szakemberek által meghatározott szempontrendszer szerint végzik. Ennek az állításnak alátámasztására bizonyítékot azonban nem csatolt. A tanács többségének véleménye alapján a megkeresés tárgyát képező platform adatbázisnak minősül ugyan, de szerzői jogi szempontból nem élvez védelmet, mivel a tartalmi elemek összeválogatása, szerkesztési elve megegyezik más hasonló médiaplatformok módszereivel, így az egyéni, eredeti jelleggel nem rendelkezik. A tanács elnöke különvéleményben kiemelte, hogy az egyéni, eredeti jelleg hiánya mellett, az adatbázis védelemképességének elbírálásához szükséges „*a vizsgált tárgy állandó formája, vagyis azonosíthatósága*”. Ez azt jelenti, hogy „*az adott gondolati kifejezőmódja - a mű - mindig azonos érzetként reprodukálható, a gondolati forma változatlan*”. Ez a követelmény a megkeresés tárgyává tett adatbázis esetén nem valósul meg, ugyanis annak tartalma, szerkesztési elvei folyamatosan változnak.

3. *Online adatbázis részét képező fénykép framing eljárással nyilvánosan elérhető link útján történő hivatkozása (26/2021)*

Ha a felhasználó a kapcsolódó jogi (*sui generis*) oltalommal védett adatbázis tartalmi elemeit képező ingatlanhirdetési fényképeket olyan linkek útján jeleníti meg az általa fejlesztett mobilapplikációban, amely linkek a fényképek mobilapplikációban áthivatkozás technikája útján történő beágyazását (*inline framing*) jelentik, azzal a felhasználó megvalósítja az adatbázis tartalmi elemeinek újrahasonosítását, ha az áthivatkozásra az adatbázis előállítója által az áthivatkozás ellen alkalmazott védelmi (hatásos műszaki) intézkedések megkerülésével és e mellett az Szjt. 84/A. § (1) vagy (3) bekezdése szerinti további feltételek megvalósulásával kerül sor. A fenti műszaki megoldás nem utal arra, hogy az adatbázis tartalmi elemeinek kimásolása megvalósulna. Abban az esetben, ha az adatbázis előállítója védelmi intézkedést nem alkalmaz, a linkek pusztán biztosításával nem valósul meg az újrahasonosítás cselekménye.

4. *Internetes keresőszolgáltatás működésének szerzői jogi keretei (20/2021)*

A mesterséges intelligencia használatával működő keresőmotor cikk részlettel és szerzői műnek nem minősülő szabad szöveggel történő tanítása többszörözéssel jár, amely tanítási célú többszörözésre az Szjt. 35. § (6) bekezdése szerinti, a műszaki folyamat elválaszthatatlan részét képező időleges többszörözésre vonatkozó szabad felhasználási esetkör nem vonatkozik, ha az időleges többszörözés kizárólagos célja nem a keresés lefolytatása, hanem az MI tanítása, másrészt akkor sem, ha az MI-n alapuló keresőszolgáltatást a szolgáltató ellenérték fejében

biztosítja, amely miatt pedig az MI alapú keresőszolgáltatás is önálló gazdasági jelentőséget kap, ezért ez az Szjt. 18. §-a szerinti engedélyköteles többszörözésnek minősül.

A keresőmotor alapját képező azon adatbázis, amelyben csak az eredeti cikkek kódolt szóhalmaza és a szavak sorrendje, súlyozása szerepel, nem minősül az eredeti cikkek átdolgozásaként létrejött származékos szerzői műnek, és nem minősül az eredeti cikkek és azok bármely azonosítható része többszörözésének, így nincs szerzői jogi akadály, hogy a mesterséges intelligenciát alkalmazó keresőmotort ezzel az adatbázissal tanítsák.

5. *Építészeti tervek felhasználása (19/2021); Építészeti tervek felhasználása (22/2021)*

Ha egy építész tervező rendelkezésére bocsát a megrendelő egy korábban, más építész tervező által készített engedélyezési tervet, és a megrendelő azzal bízza meg az építész tervezőt, hogy készítsen új (módosított) koncepció tervet, akkor az engedélyezési terv és a koncepció terv közötti eltérések, azaz az új/módosított elemek egyenként történő szakértői vizsgálata alapján lehet csak megállapítani, hogy a koncepció terv mely elemei (részei) minősülnek új műnek (azonosítható műrésznek), az engedélyezési terv(mű) egyes elemei átdolgozásának, vagy többszörözésének, vagy pedig a szerzői jog által nem védett ötletnek, elgondolásnak.

Ha a koncepció terv továbbtervezésére, azaz módosított engedélyezési terv elkészítésével a megrendelő a koncepció terv készítőjétől különböző, az eredeti engedélyezési tervet készítő személyt bízza meg, ez a személy szerzői jogi engedély nélkül használhatja fel az általa készített engedélyezési terv(mű) szerzői jog által védett részeit, értelemszerűen a szerzői jog által nem védett részeit (elemeit), a koncepció terv szerzői jogi védelem alatt álló elemeit (pl. ötlet, elgondolás), míg csak a koncepció terv szerzői jogosultjának engedélyével használhatja fel a koncepció terv szerzői jogi védelem alatt álló elemeit (részeit), tehát azokat a részeket, elemeket, amelyek új műnek, vagy átdolgozásnak minősülnek.

A módosított engedélyezési terv és a koncepció terv közötti eltérések, azaz az új/módosított elemek egyenként történő szakértői vizsgálata alapján lehet csak megállapítani, hogy a módosított engedélyezési terv mely elemei minősülnek új műnek (azonosítható műrésznek), a koncepció terv(mű) egyes elemei átdolgozásának, vagy többszörözésének, vagy pedig a szerzői jog által nem védett ötletnek, elgondolásnak. E vizsgálat eredménye alapján dönthető el az is, hogy a koncepció terv szerzőjének nevét fel kell-e tüntetni társtervezőként a módosított engedélyezési tervdokumentáción. A névfeltüntetés akkor kötelező, ha a módosított engedélyezési terv felhasználta (többszörözte, vagy átdolgozta) a koncepció terv szerzői jogi védelem alatt álló elemeit (részeit).

6. *Számítógépi programalkotás felhasználása után fizetett jogdíj megítélése (35/2021)*

A szoftver és kizárólag annak keretei között, a szoftver integráns részeként hozzáférhetővé tett, gyűjteményes műnek minősülő adatbázis egymás melletti, párhuzamos szerzői jogi oltalmat élvez.

A szoftver és annak keretei között megismerhetővé tett, azonos személy által előállított sui generis jellegű védelem alatt álló adatbázis vonatkozásában önmagában az a magatartás, amely során az adattár egyes részadataihoz a szoftver hozzáfér, nem valósítja meg az adattár engedélyköteles felhasználását, mivel egyfelől a szoftver és az adattár, mint "összetett eszköz" jogosultja egy és ugyanaz a személy, másfelől a szoftver jogszerű felhasználói az adattárnak a vizsgált ügyben hangsúlyosan csak egyes elemeihez, és nem egészéhez vagy jelentős részéhez férnek hozzá. Az Szjt. 84/A. § (3) bekezdése szerint a jelentősnek nem minősülő részek kimásolása, csak akkor minősül engedélyköteles tevékenységnek, „ha ez sérelmes az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsítja az adatbázis előállítójának jogos érdekeit”. Mivel a hozzáférést a vizsgált ügyben minden tekintetben az adatbázis előállítója

kontrollálta, azt nem lehet olyannak tekinteni, mint ami sérelmes lenne jogos érdekeire vagy az adatbázis rendes felhasználására. A vizsgált ügyben a szoftver böngészőből futtatható verziója esetében az adatbázis, mint gyűjteményes mű többszörözésére nem került sor, mert a szoftver csak egyedi lekérdezéseket végzett a jogosult saját szerverén tárolt adatbázisból.

Pusztán abból a körülményből, hogy a vizsgált felhasználási szerződések az adatbázis felhasználására vonatkozó elkülönített díjat nem állapítottak meg, nem következik az adatbázis szerzői jogi felhasználásának ingyenessége, arról ugyanis feleknek kifejezetten meg kellett volna állapodniuk. Az általános piaci gyakorlat az, hogy a – Nintendo kontra PC Box (C-355/12 számú) döntés fogalomhasználatát kölcsönözve – „összetett eszközök” esetén a felhasználási szerződések sok esetben valamennyi felhasználást átfogó módon állapítják meg a jogdíj összegét, anélkül, hogy azt felhasználási módokként külön-külön nevesítenék. Az Szt. nem korlátozza a szerzői jogok jogosultját abban, hogy ingyenesen vagy ellenérték fejében engedjen felhasználást. Ugyanígy nincs arra sem korlátozás, hogy több műfajt magába foglaló művek esetén mindegyik, vagy csak az egyik műfajú mű felhasználása után kérjen ellenértéket. Ez azt jelenti, hogy nincs olyan jogszabályi kötelezettség az Szt.-ben, amely alapján a szoftver licenszből származó bevételt részben vagy egészben az adatbázishoz kapcsolódó bevételnek kellene tekinteni.

VI. A szerzői jogi reform eredményei

2021. június 1-gyel lépett hatályba a szerzői jogi reformcsomag, amely a CDSM¹ valamint a SatCab² irányelvek átültetése mellett több ponton módosította az Szt.-t, így többek között megreformálásra kerültek a Testület által kiadott szakvéleményekkel kapcsolatos rendelkezések.

A reform során az Szt.-nek a Testületre vonatkozó rendelkezései az alábbiak szerint egészültek ki. A Testület által alkotott szakvélemények tekintetében az évek során megnövekedett a szakvélemény bizalmas kezelésének kérése a peren kívüli szakvélemények esetében. Annak érdekében, hogy Testület által elkészített szakvéleményekben lefektetett, némileg általánosítható megállapítások ezen megbízói igények ellenére elérhetővé váljanak, ezzel elősegítve a joggyakorlat koherenciáját, az Szt. 101. §-a három új bekezdéssel egészült ki.

A módosításnak köszönhetően az eddig csupán a megbízási szerződésekben szereplő, a Hivatal általi felhasználása a szakvéleményeknek – értve itt a szakvélemények adatbázisba való rendezését – bekerült az Szt. 101. § (6) bekezdésébe, ezzel tisztázva a szakvélemények általános anonimizálási módját³ is.

Azon esetekre vonatkozóan, amikor a megbízó az ügy titokban tartását kéri, az Szt. 101. §-ának új (7) bekezdése lehetővé teszi azt, hogy a Hivatal az ezen szakvéleményekben megállapított ratio decidendi⁴ jelentesse meg az adatbázisában, ezzel elősegítve az eredeti ügygel analóg felhasználási joggal kapcsolatos kérdés tekintetében az adatbázisban kutató személyeket a jogi álláspontjuk kialakításában, amely jelentősen hozzájárulhat a szerzői jogi

---

¹ A digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv.

² A műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 93/83/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/789 európai parlamenti és tanácsi irányelv.

³ „Az adatbázisban megjelenő szakvélemények a felek megnevezését és az ügy egyéb azonosítást lehetővé tevő tényállási elemeit nem tartalmazhatják.”

⁴ Az adatbázis ezeknél a szakvéleményeknél kizárólag az ügy számát, tárgyát, és a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben a tanács megállapításait tartalmazza, mellőzve a felek azonosítását lehetővé tevő adatokat.

rendeletek alkalmazási gyakorlatának egységességéhez. A módosítás bevezetése óta 7 db megbízásban kértek bizalmas kezelést, amelyek tekintetében ratio decidendi készítési kötelezettsége keletkezett az eljáró tanácsoknak.

Mindezek mellett rendezi a törvény a szakvéleményeknek a Testületen belüli felhasználását is, az által, hogy az Szjt. 101. §-ának (8) bekezdése lehetővé teszi az eljáró tanács tagjai számára azt, hogy a bizalmasan kezelt szakvéleményekhez is hozzáférjenek, amennyiben az a felkérés vagy kirendelés teljesítéséhez szükséges, ezzel kizárva annak lehetőségét, hogy a Testület által megalkotott szakvélemények egymással ellentmondásba kerülhessenek. A módosítás óta több olyan szakvélemény is készült, ahol ezen rendelkezés alapján megosztásra került az eljáró tanáccsal egy korábbi szakvélemény.

A szerzői jogi reformot végrehajtó előterjesztés részét képezte a Korm. r. módosítása is a szakértői díjak megemelésével kapcsolatban, azonban a Kormány döntése alapján – a veszélyhelyzetre való hivatkozással – a Korm. r. módosítását a jogalkotó leválasztotta az előterjesztésről és azt nem fogadták el. Ennek okán a Korm. r. módosítására irányuló, átfogalmazott javaslatokat 2022 őszén újból az igazságügyi miniszter elé terjeszti a Hivatal.

Budapest, 2022. július „18”

Dr. Faludi Gábor sk.
a Testület elnöke

Mellékletek:

- 1) A 2021. évben tartott elnökségi ülés jegyzőkönyve
- 2) A megkeresések és megbízások listája

* * *

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 5. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján a beszámolóval egyetérttek.

Budapest, 2022. július „21”

Pomázi Gyula
a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának
elnöke